

Eesti Arst 1922; 7

Urmas Siigur – Eesti Arst

Eesti Arsti 1922. aasta juuli number jätkab esimese Eesti arstide kongressi materjalide avaldamist. Kongressi kolmanda sektsiooni teema oli „Võitlus suguhaiguste vastu“. Ühtekokku esitati 7 ettekannet, mis olid kõik ka täies mahus ajakirjas ära toodud.

Avaettekannet oli prof Aleksander Paldrokilt – „Kas tuleks suguhaiged nimeliselt ja sunduslikult registreerida?“. Võttes pika jutu lühidalt kokku: ei tuleks. „Küll aga pean ma tarvilikuks seadust, mille najal haiged, kes ennast mitte korralikult ei ravitse ja ümbruskonnale hädaohuks on, isegi suguhaigusi laiali laotavad, sunduslikule ravitsemisele võetakse ja tarbekorral haigemajasse mahutatakse“. Dr Anna Sossi (siiani esimene naissoost kõneleja) jõudis oma ettekandes „Arstilised tunnistused abiellu astumise puhul“ järeldusele, et „Senikaua kui seltskond ja terve rahvas ei moodusta ühist väerinda suguhaiguste vastu võitlemiseks, jääb tunnistuse nõudmine asjatuks“.

Järgnev ettekannet prof Paldrokilt käsitles suguhaiguste profülaktikat sõjaväes, kus „esimeseks ülesandeks oleks seletuse töö“ ja praktilise poole pealt „individuaalsed pakikesed, mis sisaldavad seepi, sublumaadialvi, protargooli sulatist ja puuvilla“. Dr Karl Lüüsi teema oli „suguhaiguste ravitsemise korraldus Eestis“. Siit saame teada, et „juba 1522. aastal on siivilise haigete arstimise jaoks Tallinnas haigemaja „Pockenhaus“ olnud, küll ainult 6 inimese jaoks, aga mõnusasti sisse seatud, isegi oma õllekoda ei ole puudunud“. Küll aga on nüüd tarvis, et „olgu meil nii Tallinnas kui Tartus riigi poolt ülalpeetav suurem haigemaja naha- ja suguhaiguste jaoks meestele ja naistele eraldi ja seesuguses kohas,

mis küll linna haigemajade, kliinikute ligiduses, aga siiski tarviliselt oleks varjatud“.

Järgnevad ettekanded käsitlesid seadusi ja määrusi „kuritööde ja eksimiste vastu sugulisel alal, prostitutsiooni korraldamiseks ja suguhaiguste vastu võitlemiseks“, suguhaiguste vastu võitlemise viise ning eeskujutähtsust alkoholi ja suguhaiguste vastu võitlemisel.

Juulinumbri „teaduslike“ osa täidab ülikooli lastekliiniku juhtaja dots Aadu Lüüsi põhjalik ülevaade „Praeguse aja vaated rinnalaste toitmise ja surevuse pääle“. Ülevaade algab tagasivaatega pediaatria ajaloole. „Lastehaiguste teadus on üks noorematest oksadest arstiteaduse tüve küljes. Kuna teised tema harud, nagu kirurgia, sünnitusabi ja sisemeditsiin juba aastasadasid iseseisvalt käsitamist leidnud, siis on pediaatria selleks alles mineva aastasaja teisel poolel saanud“.

„Rinnalapse kohta valitses kaua aega ekslik arvamine, mida ka kahjuks praegu veel mõnikord kuulda võib ja nimelt, et temale kõige paremaks arstiks ema ehk mõni vananaene võib olla, kes mitu last üles on kasvatanud, mõtet, mida 1877. a. üks Inglise arst avaldas ja mida häämeelega edasi kanti. Õige vaade rinnalapse ja ta toitmise kohta pääsis alles hilisemal ajal võidule. Selleks pöördeajaks võime 1892. a. lugeda, millal Pariisi sünnitusabi arst Budin oma kliiniku juurde „nõuandekoha emadele“ avas ja põhimõtte üles seadis, et rinnalaps tuleb rinnaga toita“.

Kui esitatud vaated imikute toitmise osas on täiesti omal kohal ka nüüd, siis väikelaste suremuse näitaja on praegusega võrreldes drastiliselt erinev. Samas polnud see toonases võrdluses muu ilmaga

sugugi mitte vilets. „Harilikult nimetatakse rinnalaste surevust suureks, kui nendest 20 ehk enam % sureb, keskmiseks, kui see arv 15 ja 20% vahel kõigub ja väikeseks, kui surevuse protsent alla 15 on. Selle järele peame Tallinnas rinnalaste surevust väikeseks nimetama“.

Ülevaatest Tallinna Eesti arstide seltsi 1921. aasta tegevusest saame teada, et seltsil on olnud 52 liiget ja aasta jooksul peetud 1 aastakoosolek, 5 korralist ja 18 eestseisuse koosolekut ning koosolekutel on „ette kantud 8 kõnet 5 autori poolt“.

Soome arstide ühingu Duodecim abiesimehe prof Yrjö Kajava sulest on pikem ülevaade Soome arstiteaduslikest ühingutest. Kõige vanem neist on Suomen Lääkäriseura – Finska Läkaresällskapet, mis asutati Helsingis 11. oktoobril 1835. „Teine meie maa arstideühing „Duodecim“, mis sai oma nime 12 asutaja järele, astus ellu 18. nov. 1881. a“. Nende kahe juhtiva seltsi kõrvale mahtus veel kutseühing Suomen Yleinen Lääkäriliitto (Soome üldine arstide liit), lisaks Suomen Piirilääkäriyhdistys (Soome ringkonnaarstide ühisus) ja Suomen Kunnanlääkäriyhdistys (Soome jaoskonnaarstide ühisus). Oma üleriigiline ühing oli ka raudteelaste arstidel ja haigemaja arstidel.

Peale eeltoodu mahtus juulinumbriks veel kirjanduse ülevaateid, kokkuvõtte Eesti arstiteadlaste publikatsioonidest ja kaitstud väitekirjadest, informatsioon Akadeemilise Arstiteadusliku Seltsi loomisest, loetelu arstidiplomi saanutest (keda oli 34) ja arstiteaduse doktori eksamite sooritanutest ning järelehüüded lahkunutele meilt ja mujalt.

Eesti Arsti 1922. aasta juuli number on leitav Eesti Arsti kodulehelt <https://eestiartst.ee>.